

ויקרא פרק יט

רש"י (א) וַיְדַבֵּר יְקֹנֵק אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (ב) דְּבַר אֶל כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל - מִלְמַד שְׁנֵי מֵרָאשֵׁי פְרָשָׁה זוּ בְּהַקְהָל, מִפְּנֵי שְׁרֹב גּוֹפֵי תוֹרָה תְּלוּיִן בָּהּ: (א) וַיְדַבֵּר יְקֹנֵק אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (ב) דְּבַר אֶל כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם קְדוּשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי יְקֹנֵק אֱלֹהֵיכֶם:

שמות פרק לד פסוק לב

רש"י וְאַחֲרֵי כֵן נִגְשׂוּ כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּצְנְטוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר דְּבַר יְקֹנֵק אֶתּוֹ בְּהַר סִינַי: וְאַחֲרֵי כֵן נִגְשׂוּ כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּצְנְטוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר דְּבַר יְקֹנֵק אֶתּוֹ בְּהַר סִינַי: שְׁנָה לוֹ מֹשֶׁה פְּרָקוֹ, נִסְתַּלַּק אַהֲרֹן וַיֵּשֶׁב לוֹ לְשִׁמְאֵל מֹשֶׁה, נִכְנָסוּ בְּנָיו, שְׁנָה לְהֵם מֹשֶׁה פְּרָקוֹ, נִסְתַּלַּקוּ הֵם, יֵשֶׁב אֶלְעָזָר לְיָמִין מֹשֶׁה וְאִיתָמָר לְשִׁמְאֵל אַהֲרֹן, נִכְנָסוּ זָקֵנִים, שְׁנָה לְהֵם מֹשֶׁה פְּרָקוֹ, נִסְתַּלַּקוּ זָקֵנִים יֵשֶׁבוּ לְצַדִּדָּיו, נִכְנָסוּ כָּל הָעָם שְׁנָה לְהֵם מֹשֶׁה פְּרָקוֹ, נִמְצָא בִיד כָּל הָעָם אֶחָד, בִּיד הַזָּקֵנִים שְׁנַיִם, בִּיד בְּנֵי אַהֲרֹן שְׁלֹשָׁה, בִּיד אַהֲרֹן אַרְבַּעַה וְכוּ' כְּדֵאִיתָא בְּעִירוּבִין (נד ב):

במדבר פרק ל פסוק ב

רש"י וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל רֵאשֵׁי הַמַּטּוֹת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְקֹנֵק: וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל רֵאשֵׁי הַמַּטּוֹת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְקֹנֵק: רֵאשֵׁי הַמַּטּוֹת - חֵלֶק כְּבוֹד לְנִשְׂיָאִים לְלַמְדָם תַּחֲלָה וְאַחֲרַי כֵּן לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּמִנִּין שֶׁאֵין שֶׁאֵין הַדְּבָרוֹת כֵּן, תְּלַמּוּד לּוֹמֵר (שְׁמוֹת לָד, לֹא - לָב) וַיֵּשְׁבוּ אֵלָיו אַהֲרֹן וְכָל הַנְּשִׂאִים בְּעַדָה וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֲלֵיהֶם וְאַחֲרָי כֵּן נִגְשׂוּ כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּמָה רָאָה לְאוֹמְרָה כֹּאן, לְמַד שֶׁהַפֶּרֶת נִדְרִים בִּיחִיד מוֹמַחָה וְאֵין יָחִיד מוֹמַחָה מִפְּרִי בְּשִׁלְשָׁה הַדְּיוֹטוֹת. אוֹ יִכּוֹל שֶׁלֹּא אָמַר מֹשֶׁה פְּרָשָׁה זוֹ אֵלֶּא לְנִשְׂיָאִים בְּלִבָּד, נֹאמֵר כֹּאן זֶה הַדְּבָר, וְנֹאמֵר בְּשַׁחוּטֵי חוּץ (וַיִּקְרָא יִז, ב) זֶה הַדְּבָר, מָה לְהֵלֵן נֹאמְרָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וּלְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שְׁנֹאמֵר דְּבַר אֶל אַהֲרֹן וְגוֹ', אֵין זֶה נֹאמְרָה לְכוּל: זֶה הַדְּבָר - מֹשֶׁה נִתְנַבֵּא (שְׁמוֹת יֹא, ד) בְּכָה אָמַר ה' כַּחצוֹת הַלַּיְלָה, וְהַנְּבִיאִים נִתְנַבְּאוּ בְּכָה אָמַר ה', מוֹסֵף עֲלֵיהֶם מֹשֶׁה שְׁנִתְנַבֵּא בְּלִשׁוֹן זֶה הַדְּבָר. דְּבַר אַחֲרַי זֶה הַדְּבָר מִיַּעוֹט הוּא, לּוֹמֵר שֶׁהַחֶכֶם בְּלִשׁוֹן הַתֵּרָה וּבִעַל בְּלִשׁוֹן הַפֶּרָה, כְּלִשׁוֹן הַכְּתוּב כֹּאן, וְאֵם חֲלַפּוֹ אֵין מוֹתֵר וְאֵין מוֹפֵר:

ויקרא פרק יח פסוק כו

אבן עזרא וּשְׁמֵרְתֶם אִתְּם אֶת חֻקֵּי וְאֶת מִשְׁפָּטַי וְלֹא תַעֲשׂוּ מִכָּל הַתּוֹעֵבוֹת הָאֵלֶּה הָאֲזָרַח וְהַגֵּר בְּתוֹכְכֶם: וּשְׁמֵרְתֶם אִתְּם אֶת חֻקֵּי וְאֶת מִשְׁפָּטַי וְלֹא תַעֲשׂוּ מִכָּל הַתּוֹעֵבוֹת הָאֵלֶּה הָאֲזָרַח וְהַגֵּר בְּתוֹכְכֶם: שֶׁאֵין עַל הָעוֹבֵר עַל אַחַת מֵהֶן. וְטַעַם וְלֹא תַעֲשׂוּ מִכָּל הַתּוֹעֵבוֹת הָאֵלֶּה שְׁנֵית לְהַכְנִיס הַגֵּר, כִּי זֹאת הַמְצוּה הִיא שׁוֹה לְאַזְרַח וְלִגֵּר בְּעִבּוֹר שֶׁהוּא דֵר בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל. וְאֵם יֵשׁ לָךְ לֵב תּוֹכֵל לְהַבִּין כִּי בִימֵי יַעֲקֹב שֶׁלִּקַּח שְׁתֵּי אַחִיוֹת בַּחֲרֹן וְאַחֲרָיו עִמָּרָם שֶׁלִּקַּח דּוֹדוֹתָו בְּמִצְרַיִם לֹא נִטְמָאוּ בָהֶם. וְטַעַם כִּי אֵת כָּל הַתּוֹעֵבוֹת הָאֵל (כז) - שֶׁתִּדְעוּ זֶה גַם אִתְּם גַּם בְּנִיכֶם שֶׁתִּשְׁמְרוּ אוֹתָם, וְתִהְיֶה הָאַרְץ טְהוֹרָה, וְלֹא תִקַּא הָאַרְץ אֶתְכֶם:

ויקרא רבה (וילנא) פרשה כד

[ה] תִּנִּי ר' חֵיִיא פְּרָשָׁה זוֹ נֹאמְרָה בְּהַקְהָל מִפְּנֵי שְׁרֹב גּוֹפֵי תוֹרָה תְּלוּיִן בָּהּ ר' לוי אָמַר מִפְּנֵי שֶׁעֲשֵׂרַת הַדְּבָרוֹת כְּלוּלִין בְּתוֹכָהּ אֲנִכִּי ה' אֱלֹהֶיךָ וְכֹתִיב הַכֹּא אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם לֹא יִהְיֶה לָךְ וְכֹתִיב הַכֹּא וְאֱלֹהֵי מִסְכָּה לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם לֹא תִשָּׂא וְכֹתִיב הַכֹּא וְלֹא תִשְׁבַּעוּ בְּשֵׁם זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת וְכֹתִיב הַכֹּא אֶת שְׁבִתֵי תִשְׁמֹרוּ כְּבֹד אֶת אַבְיָךְ וְאֶת אִמְךָ וְכֹתִיב הַכֹּא אִישׁ אִמּוֹ וְאִבּוֹ תִירָאוּ לֹא תִרְצַח וְכֹתִיב הַכֹּא לֹא תַעֲמֹד עַל דַּם רֵעֶךָ לֹא תִנְאַף וְכֹתִיב הַכֹּא מוֹת יוֹמֵת הַנּוֹאֵף וְהַנּוֹאֵפֶת לֹא תִגְנוּבוּ וְכֹתִיב הַכֹּא לֹא תִגְנוּבוּ לֹא תַעֲנֶה וְכֹתִיב הַכֹּא לֹא תִלַּךְ רַכִּיל לֹא תַחֲמוּד וְכֹתִיב הַכֹּא וְאַהֲבַת לְרֵעֶךָ כְּמוֹךְ ר' יוֹדֵן בְּשֵׁם ר"ש בֵּן יוֹחָאי אָמַר ג' פְּרָשִׁיּוֹת הַכְּתִיב לָנוּ מֹשֶׁה רַבִּינוּ בְּתוֹרָה וְכָל אַחַת וְאַחַת מֵהֶן יֵשׁ בָּהּ מִשְׁשִׁים שְׁשִׁים מִצְוֹת וְאֵלוֹ הֵן פְּרָשֵׁת פְּסָחִים וְפְרָשֵׁת נִזְיָקִין וְפְרָשֵׁת קְדוּשִׁים ר' לוי בְּשֵׁם ר' שִׁילָא דְכִפְר תְּמַרְתָּא אָמַר מִשְׁבַּעִים שְׁבַעִים אֵי"ר תְּנַחֲמוּא וְלֹא פְּלִיגִי מֵאֵן דְּעַבְד פִּי פְּסָחִים ע' כִּלְל עֵמָה פְּרָשֵׁת תְּפִילִין מֵאֵן דְּעַבִּיד פְּרָשֵׁת נִזְיָקִין ע' כִּלְל עֵמָה פְּרָשֵׁת שְׁמֵטָה וּמֵאֵן דְּעַבְד פְּרָשֵׁת קְדוּשִׁים ע' כִּלְל עֵמָה פְּרָשֵׁת עֵרִיוֹת.

שמות פרק כ

(טו) וַיֹּאמְרוּ אֶל מֹשֶׁה דַּבֵּר אֵתָה עִמָּנוּ וְנִשְׁמָעָה וְאֵל דַּבֵּר עִמָּנוּ אֱלֹהִים פֶּן נָמוּת: (טז) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָעָם אֵל תִּירְאוּ כִּי לִבְעֹבוֹר נִסוֹת אֶתְכֶם בָּא הָאֱלֹהִים וּבְעֹבוֹר תִּהְיֶה יְרֵאתוֹ עַל פְּנֵיכֶם לְבַלְתִּי תִחַסְאוּ: (יז) וַיַּעֲמֵד הָעָם מִרְחֹק וּמֹשֶׁה נִגַּשׁ אֶל הָעֶרְפֶּל אֲשֶׁר שָׁם הָאֱלֹהִים: פ (יח) וַיֹּאמֶר יְקֻנֵּק אֶל מֹשֶׁה כֹּה תֹאמַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אַתֶּם רְאִיתֶם כִּי מִן הַשָּׁמַיִם דִּבַּרְתִּי עִמָּכֶם:

רש"י
(טז) לבעבור נסות אתכם - לגדל אתכם בעולם שיצא לכם שם באומות שהוא בכבודו נגלה עליכם: נסות - לשון הרמה וגדולה, כמו (ישעיהו סב י) הרימו נס, ארים נסי (ישעיהו מט כב), וכנס על הגבעה (ישעיהו ל, יז), שהוא זקוף: ובעבור תהיה יראתו - על ידי שראיתם אותו יראוי ומאויס, תדעו כי אין זולתו ותיראו מפניו: (יז) נגש אל הערפל - לפני משלש מחיצות, חשך ענן וערפל שנאמר (דברים ד יא) וההר בוער באש עד לב השמים חשך ענן וערפל, ערפל הוא עב הענן, שנאמר לו (שמות יט ט) הנה אנכי בא אליך בעב הענן:

(יח) כה תאמר - בלשון הזה: אתם ראיתם - יש הפרש בין מה שאדם רואה למה שאחרים משיחין לו, שמה שאחרים משיחין לו פעמים שלבו חלוק מלהאמין: כי מן השמים דברתי - וכתוב אחד אומר וירד ה' על הר סיני, בא הכתוב השלישי והכריע ביניהם (דברים ד לו) מן השמים השמיעך את קולו ליסרך ועל הארץ הראך את אשו הגדולה, כבודו בשמים ואשו וגבורתו על הארץ. דבר אחר הרכין שמים ושמי השמים והציען על ההר, וכן הוא אומר (תהלים יח י) ויט שמים וירד:

שמות פרק יט

(כא) וַיֹּאמֶר יְקֻנֵּק אֶל מֹשֶׁה רַד הַעֵד בְּעַם פֶּן יִהְרָסוּ אֶל יְקֻנֵּק לְרֵאוֹת וְנִפְל מִמָּנוּ רַב: (כב) וְגַם הַכְּהֹנִים הַנִּגְשִׁים אֶל יְקֻנֵּק יִתְקַדְּשׁוּ פֶן יִפְרָץ בָּהֶם יְקֻנֵּק: (כג) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יְקֻנֵּק לֹא יוּכַל הָעָם לַעֲלֹת אֶל הַר סִינִי כִּי אֶתָה הַעֲדַתָּה בְּנֵי לֵאמֹר הַגִּבַּל אֵת הַהָר וְקַדְּשָׁתוּ: (כד) וַיֹּאמֶר אֱלֹו יְקֻנֵּק לֶךְ רַד וְעֲלִית אֶתָה וְאַהֲרֹן עִמָּךְ וְהַכְּהֹנִים וְהָעָם אֵל יִהְרָסוּ לַעֲלֹת אֶל יְקֻנֵּק פֶן יִפְרָץ בָּם: (כה) וַיִּרְדַּ מֹשֶׁה אֶל הָעָם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם:

רש"י
(כג) לא יוכל העם - איני צריך להעיד בהם שהרי מותרין ועומדין הם היום שלושת ימים, ולא יוכלו לעלות שאין להם רשות: (כד) לך רד - והעד בהם שנית, שמזרזין את האדם קודם מעשה, וחוזרין ומזרזין אותו בשעת מעשה: ועלית אתה ואהרן עמך והכהנים - יכול אף הם עמך, תלמוד לומר ועלית אתה. אמור מעתה, אתה מחיצה לעצמך ואהרן מחיצה לעצמו והם מחיצה לעצמם. משה נגש יותר מאהרן, ואהרן יותר מן הכהנים, והעם כל עיקר אל יהרסו את מצבם לעלות אל ה': פן יפרץ בם - אף על פי שהוא נקוד חטף קמ"ץ אינו זז מגזרתו, כך דרך כל תיבה שנקודתה מלאפ"ם כשהיא סמוכה במקף משתנה הנקוד לחטף קמ"ץ:

דברים פרק לא

(א) וַיִּצֹו מֹשֶׁה אוֹתֶם לֵאמֹר מִקֶּץ שִׁבְעֵ שָׁנִים בְּמַעַד שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה בְּחַג הַסְּכוֹת: (יא) בָּבוֹא כָל יִשְׂרָאֵל לְרֵאוֹת אֵת פְּנֵי יְקֻנֵּק אֱלֹהֶיךָ בַּמִּקְוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר תִּקְרָא אֵת הַתּוֹכָה הַזֹּאת נִגְדַּל כָּל יִשְׂרָאֵל בְּאַזְנֵיהֶם: (יב) הַקְהֵל אֵת הָעָם הָאֲנָשִׁים וְהַנְּשִׁים וְהַטַּף וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּשַׁעֲרֶיךָ לְמַעַן יִשְׁמְעוּ וְלְמַעַן יִלְמְדוּ וַיִּרְאוּ אֵת יְקֻנֵּק אֱלֹהֵיכֶם וְשָׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת אֵת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹכָה הַזֹּאת: (יג) וּבְנִיחֵם אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ יִשְׁמְעוּ וְלְמַדּוֹ לִירְאָה אֵת יְקֻנֵּק אֱלֹהֵיכֶם כָּל הַיָּמִים אֲשֶׁר אַתֶּם חַיִּים עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים אֵת הַיַּרְדֵּן שְׁמָה לְרִשְׁתָּהּ:

Rabbi Brovender's Shiur is sponsored by Dr. Bernard & Robin Cohen

Visit www.atid.org/shiur for audio recordings, Podcasts, or to sign-up to receive sources in advance.

Visit www.WebYeshiva.org to sign up for the free 14-day trial of

Rabbi Brovender's fully interactive, online Yeshiva.

רמב"ם הלכות חגיגה פרק ג

הפרשיות שאמרנו עד שהוא גומר וגולל ומברך לאחריה כדרך שמברכין בבתי כנסיות ומוסיף שבע ברכות ואלו הן: רצה ה' אלהינו בעמך ישראל וכו' מודים אנחנו לך וכו', אתה בחרתנו מכל העמים וכו', עד מקדש ישראל והזמנים כדרך שמברכין בתפלה, הרי שלש ברכות כמטבען, רביעית מתפלל על המקדש שיעמוד וחזקתם בה בא"י השוכן בציון, חמישית מתפלל על ישראל שתעמוד מלכותם וחזקתם בה הבוחר בישראל, ששית מתפלל על הכהנים שירצה האל עבודתם וחזקתם בה בא"י מקדש הכהנים, שביעית מתחנן ומתפלל בה כפי מה שהוא יכול וחזקתם בה הושע ה' את עמך ישראל שעמך צריכין להושע בא"י שומע תפלה.

[ה] הקריאה והברכות בלשון הקדש, שנאמר תקרא את התורה הזאת בלשונה אע"פ שיש שם לועזות.

[ו] וגרים שאינן מכירין חייבין להכין לבם ולהקשיב אזנם לשמוע באימה ויראה וגילה ברעדה כיום שניתנה בו בסיני, אפילו חכמים גדולים שיודעים כל התורה כולה חייבין לשמוע בכוונה גדולה יתרה, ומי שאינו יכול לשמוע מכויין לבו לקריאה זו שלא קבעה הכתוב אלא לחזק דת האמת ויראה עצמו כאילו עתה נצטוה בה ומפי הגבורה שומעה, שהמלך שליח הוא להשמיע דברי האל.

[ז] יום הקהל שחל להיות בשבת מאחרין אותו לאחר השבת, מפני תקיעת החצוצרות והתחינות שאינן דוחין את השבת. הַסֵּגַת הַלֵּל"ז" - שאינן דוחין את השבת. א"א ואפילו יו"ט אינו דוחה ופירשו בירושלמי מפני הבימה שבעזרה ויעשו אותה מערב יו"ט שלא לדחוק את העזרה שמענו מכאן שאינו מעכב את התקיעות כאשר כתב.

[א] מצות עשה להקהיל כל ישראל אנשים ונשים וטף בכל מוצאי שמיטה בעלותם לרגל ולקרות באזניהם מן התורה פרשיות שהן מזרזות אותן במצות ומחזקות ידיהם בדת האמת, שנאמר מקץ שבע שנים במועד שנת השמיטה בחג הסכות בבוא כל ישראל לראות וגוי הקהל את העם האנשים והנשים והטף וגרך אשר בשעריך וגוי.

[ב] כל הפטור מן הראייה פטור ממצות הקהל חוץ מן הנשים והטף והערל, אבל הטמא פטור ממצות הקהל שנאמר בבוא כל ישראל וזה אינו ראוי לביאה, והדבר ברור שהטומטום והאנדרוגינוס חייבין שהרי הנשים חייבות.

[ג] אימתי היו קורין, במוצאי יום טוב הראשון של חג הסכות שהוא תחילת ימי חולו של מועד של שנה שמינית, והמלך הוא שיקרא באזניהם, ובעזרת הנשים היו קורין, וקורא כשהוא יושב ואם קרא מעומד הרי זה משובח, מהיכן הוא קורא מתחילת חומש אלה הדברים עד סוף פרשת שמע ומדלג לווהיה אם שמוע וגוי ומדלג לעשר תעשר וקורא מעשר תעשר על הסדר עד סוף ברכות וקללות עד מלבד הברית אשר כרת אתם בחורב ופוסק.

[ד] כיצד הוא קורא תוקעין בחצוצרות בכל ירושלים כדי להקהיל את העם, ומביאין בימה גדולה ושל עץ היתה ומעמידין אותה באמצע עזרת נשים והמלך עולה ויושב עליה כדי שישמעו קריאתו וכל ישראל העולים לחג מתקבצין סביביו, וחזן הכנסת נוטל ספר תורה ונותנו לראש הכנסת וראש הכנסת נותנו לסגן וסגן לכהן גדול וכהן גדול למלך כדי להדרו ברוב בני אדם, והמלך מקבלו כשהוא עומד ואם רצה ישב ופותח ורואה ומברך כדרך שמברך כל קורא בתורה בבית הכנסת, וקורא